YENİ TÜRK MECMUASI'NDA İDEAL İNSAN, EĞİTİM VE TOPLUM

Mustafa GÜNDÜZ*

Öz: Cumhuriyetin ilanı sonrasında her bakımdan yeni bir devlet ve toplum oluşturma ideal ve çabası, birçok yeni kurum ve uygulamanın doğmasını da gerektirmiştir. Özellikle kırsal kesimin ve köylülerin modern eğitim ve hayat tarzıyla tanıştırılması için 1932'de açılan Halkevleri ve Halk Odalarının kültür hayatına önemli katkıları vardır. Buralarda sanat, siyaset, tarım zanaat, dil, tarih, arkeoloji, kitap, dergicilik ve spor gibi farklı alanlarda faaliyetler yapılıyordu. Bütün halkevleri başta dergi ve küçük kitaplar olmak üzere, çok farklı alanlarda kitaplar da yayımlıyordu. Eğitim ve kültür tarihimiz bakımından Halkevlerinin somut ve soyut mirasının hakkıyla değerlendirildiği ve araştırıldığı söylenemez. Bu yazı, Eminönü Halkevi tarafından 1932-1943 arasında 125 sayı olarak yayımlanan, adından da anlaşılacağı üzere her alanda 'yeni'yi kurmayı amaçlayan *Yeni Türk Mecmuası*'nda "eğitim, kadın, çocuk, aile ve gençlik" sorunlarının nasıl ele alındığını araştırmayı amaçlamıştır. Yazıda literatür tarama yöntemi kullanılmıştır. Adı geçen derginin bütün sayıları en başta eğitim olmak üzere, kadın, aile, çocuk ve temel gençlik sorunlarıyla ilgili kavramlar bağlamında taranmış ve analiz edilmiştir. Yazıların çokluğundan, diğer Halkevi dergileriyle bir karşılaştırma yapılamamıştır. Dergide bu konularda bol miktarda yazının olduğu görülürken, içeriklerinde ise, erken Cumhuriyetin yeniyi inşa etme arayış ve heyecanı bulunmuştur. Ön plana çıkarılan konuların başında, köylülerin eğitimi ve köy enstitülerinin alt yapısı olarak görülebilecek uygulamalar gelmiştir. Özellikle 1935'ten sonra kadın konusuna önem verilmiştir. Yine bu tarihten sonra Anadolu'nun farklı yörelerinden bolca folklorik malzemeler toplanmıştır. Derginin yeknesak bir eğitim ve kültür politikası olmamasına karşın, temel eğitim paradigmasının milliyetçi, laik, halkçı, eşitlikçi, pozitivist ve bazen bireyci, liberal, bazen de otoriter olduğu görülebilir. Bu özelliğini, özellikle felsefi tartışmalarda görmek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Yeni Türk Mecmuası, Eğitim, Kadın, Gençlik ve Çocuk.

* Doç. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü.

IDEAL PERSON, EDUCATION AND SOCIETY IN THE NEW TURKISH JOURNAL

Mustafa GÜNDÜZ*

Abstract

After founding of the Turkish Republic, the ideal and the struggle of creating a new state and society in every respect necessitated to emerge many new foundations and applications. The People Houses and People Rooms which are opened in 1932 to be acquainted to countryside and peasant people with modern education and lifestyle have significant role in the educational and cultural life. In these places many activities such as art, politics, agriculture crafts, language, history, archeology, books, journalism and sports were carried out. Every people Houses, published initially journals and booklet which are included very different topics and kinds. It is hard to say that the heritages of the People Houses have been deservedly evaluated and researched in term of our education and cultural history. This paper aims to analyze how `education, women, children, family and youth` problems was tackled in New Turkish Journal published 125 issues by the Eminönü People House between 19321942 and aimed to establish `the new` in every field as can be understood its name. Literature based research method is used in this article. All issues of that journal were researched and analyzed initially education and women, family children, and the basic youth problems and the other context of related concepts. This journal has many articles about these topics and their contents are generally related with the build `the new` of the quest and excitement of the early Republic. Peasant education and some application which are seen as infrastructure of Village Institutes were highlighted. Particularly, women issues were given attention after 1935. In addition, plenty of folk materials were compiled from different region of Anatolia. The basic educational paradigm of the Journal, although has not unique cultural and educational policy, is nationalist, secular, populist, egalitarian, positivist sometimes individualistic-liberal sometimes authoritarian. This genius of the journal is seen especially in philosophic debates.

Key Words: New Turkish Journal, Education, Women, Youth and Children.

* Assoc. Prof. Dr, Yıldız Technical University, Faculty of Education, Department of Education.

Giriş

Sanayi devrimi sonrasında Avrupa'nın sosyo-kültürel ve iktisadi şartları doğrultusunda ortaya çıkan seküler ve merkezî kamu eğitimi uygulaması, farklı beklentilerle bütün toplum kesimlerine yaygınlaştırılmaya başlandı. Bu yeni süreç modernitenin en özgün kurumlarından biri olarak ortaya çıkarken, devlet ve toplumların yeniden şekillenmesinde belirgin bir araç olarak rol oynadı. Bu dönemde teknik, sanat ve rasyonel bilgi ve bunları üretme metodundaki köklü dönüşüm, zihnî ve felsefî tartışmalar, fizik ve teknolojik icatlar hayatı neredeyse bütünüyle modern öncesi dönemden kopartarak yeni bir ufuk açtı. Böylece insanın gerek kendisi, gerekse kendisi dışındaki bütün varlık ve kurumlarla iletişimi yeniden belirlendi. Bu süreçte insan-tanrı, birey-devlet, birey-toplum, insan ve zaman/mekân ilişkisinin yeniden formüle edildiği söylenebilir. Bu radikal dönüşümün geniş kesimlere taşınması sürecinde modern kamusal eğitimin yanında Benedict Anderson'un ifadesiyle "matbaa kapitalizmi"(Anderson, 1991) ve onun çıktısı basın ürünlerinin sanılandan çok daha önemli bir nüfuza sahip olduğu belirtilebilir.

Bu köklü değişim Avrupa'da başladı, ancak 19. yüzyılın ortalarından itibaren Batı dışı diğer toplumlarla (Rusya, Çin, Hindistan, Güner Amerika ve Afrika vb.) itibaren Osmanlı devletinde de görülür olmaya başladı. Tanzimat ve II. Meşrutiyet dönemlerinde basın dünyası nicel ve nitel bakımdan ciddi gelişme kaydederek, modernleşme pratiğinin esasına ilişkin özgün teknik ve yöntemler geliştirerek Cumhuriyet'e önemli bir miras bıraktı. Osmanlı son döneminde modern eğitim kurumsal olarak son derece cılızdı ancak devlet bu okullardan tarafa idi. Okuma yazma oranı tahminen %10'nun bile altındaydı, dolayısıyla matbaa ürünlerinin geniş bir yaygınlığından bahsedilemezdi. Ancak, Cumhuriyeti kuran askerî ve mülkî kadro modernliği çok isteyen kişilerdi ve amaçları modern kurumları geniş toplum kesimlerine yaymak suretiyle anlamlı bir ilerleme ve kurtuluş sağlamayı teoriden pratiğe geçirmeye kararlıydı. Bu amaçla, radikal siyasî inkılapların ardından özellikle 1926 sonrasında eğitim ve kültür sahasında geniş kapsamlı devrimler yapılmaya başlandı. Asıl mesele bu yeniliklerin çevreye dağıtılması ve en ücra kırsal birimlere varıncaya kadar toplum tarafından içselleştirilmesinin sağlanmasıydı.

Bu amaçla, eğitim ve kültür alanında 1912'den beri önemli hizmetleri olan Türk Ocakları'nın yerine hükümetin destek ve kontrolünde, geniş bir organizasyon kabiliyetine sahip, şehirliler için Halkevleri, kırsal kesim için de Halk Odaları açıldı (19 Şubat 1932). Kültürel ve siyasî amaç etrafında bu yeni kurumlardan beklenen, "özel olarak Türk folkloruna dayanan bir ulusal kültür kurmak, halka Cumhuriyet prensiplerini öğretmek, cehaleti önlemek ve insanların hayat standartlarını yükseltecek araçlar geliştirmekti" (Karpat, 1974: 69). Kültürel amaç, yani folklora ve otantik Türk hayat tarzına dayanan bir ulusal kültür yaratılması, Türk kültürünün bozulmadan korunmuş olduğu varsayılan köylerde yoğun bir sosyolojik ve folklorik araştırmayı gerektiriyordu. Halkevlerinin görevi "otantik Türk kültürünü keşfetmek, halk masallarını,

hikâyelerini ve şiirlerini toplamak, ileri teknikle bunları rafine hale getirdikten sonra bütün ülkenin kullanımına sunmaktı" (Karpat, 69). Bu bir anlamda modern biçimleri olan halk eğitimi anlamına da geliyordu.

Bu amaçlar öncelikle merkezin dışını hedef alıyordu. Çünkü toplumun büyük kesimi köylerde yaşıyordu ve "saf kültürel değerlerin köylerde saklı olduğuna" dair 1900'lerin başından itibaren özellikle Almanya'da ortaya çıkan yaygın bir inanç vardı (Karaömerlioğlu, 1998: 62). Bu amaçla halk ve aydın arasındaki dikotomiye nihayet vermek ve sağlıklı bir iletişim kurmak adına II. Meşrutiyet döneminde kısa süre yayımlanan *Halka Doğru* dergisinde olduğu gibi yeni iletişim araçları kullanılmaya başlandı. Halkevleri toplumla çok yönlü bir etkileşim kurabilmek için "dil ve edebiyat, tarih, temsil, spor, güzel sanatlar, içtimai muavenet, halk dershaneleri ve kurslar, kütüphane ve neşriyat, köycüler, müze ve sergi şubesi olmak üzere dokuz farklı faaliyet alanı belirledi (Halkevi Nedir?, 1934: 1504). Bu şubelerde "İnkılabın umdelerini en kuvvetli iman halinde bütün ruhlara yerleştirmek" (Bu Mecmua Niçin Çıkıyor?, 1932: 1) ve "yarın doğacak yeni insanlığı yaratmakta Türk milletinin de payını/katkısını görebilmek" için hayatın her alanına ilişkin faaliyetler yapılıyordu.

Halkevlerinin yayımladığı dergiler ve kitaplar Erken Cumhuriyet'ten günümüze ulaşan en somut kültürel mirasların başında yer alır. 1930'lardan 1950'lere kadar başta Ülkü olmak üzere, 450'nin üzerindeki Halkevinde bugün sayısını bilemediğimiz kadar dergi ve kitap yayımlandı. Bu yayınların Türkiye folklor hayatı yanında eğitim, kültür ve sanat dünyasına büyük katkılar sağladığı açıktır. Ancak söz konusu dergilerin bibliyografik künyeleri bir yana, her biri üzerine farklı düzey ve nitelikte araştırmaların *yapılmadığı* da söylenebilir. Konuyla ilgili yapılan üç tezin içeriğine bakıldığında, dönem bilgisi, siyasal ve sosyal kavramların izdüşümlerini arama gibi noktalarda zaafların olduğu görülmektedir (Uğur, 2002; Yakasız, 2015; Kocaağa, 2015). Bu makalede üzerinin temel kaynağını oluşturan mecmua da bu durumdan payını almış görünmektedir. Zira üzerine derinlemesine bir araştırmanın yapılmadığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte Davut, *Yeni Türk Mecmuası*'nı, Tanzimat sonrasında devletin ideoloji inşasında ve toplumu biçimlendirmesinde sosyologlardan ve sosyolojik materyallerden yararlanma ihtiyacının erken Cumhuriyet dönemindeki özgün örneklerinden biri olarak tanıtırken (Davut, 1996: 76) dergiyi sadece sosyolojik bir materyal olarak ele almıştır. Oysa bu dergi sadece bir alana hapsedilemeyecek kadar zengin bir içeriğe sahiptir.

Söz konusu eksiklik sebebiyle, bu makalede Eminönü Halkevi tarafından Ekim 1932'den Nisan 1943'e kadar 125 sayı yayımlanan ilgisi, ideali ve söylemi itibariyle benzerlerinden ciddi farkları olan *Yeni Türk Mecmuası* [Bundan sonra *YTM*] "eğitim, kadın, aile gençlik ve çocuk" başlıkları altında incelenmiştir. Derginin adından da anlaşılabileceği gibi ulusal farklılığa/yeniliğe işaret edilmekte toplumsal, siyasal ve kültürel hayatta farklı bir yenilik iddia edilmektedir. Bu yazıda söz konusu farklılığın göstergeleri ortaya konulacaktır.

'Yeni'ye Yapılan Vurgu ve Yeni Türk Mecmuası

Aslında II. Meşrutiyet'ten sonra "yeni hayat", "yeni lisan", "yeni toplum", "yeni devlet", "yeni okul", "yeni fikir", gibi kavramlar sıklıkla kullanılmaya başlanmıştır. Eminönü Halkevi'nin yayın organına "*Yeni Türk*" adını vermesi Cumhuriyet sonrasında da söz konusu söylemin etkin biçimde sürdürüldüğünün göstergelerindendir. *YTM*, en baştan Cumhuriyet'in ideal ve isteklerini ön plana çıkararak, yaygın bir halk eğitimi faaliyeti yürütmüştür. Bunun yanında dönemin sosyal, kültürel ve siyasal ortamına ilişkin net fotoğraflar da sunmuştur.

Yazı işleri müdürlüğünü başlarda Abdülhak Hâmid daha sonra Agâh Sırrı Levend ve 95. sayıdan sonra da Yavuz Abadan üstlenmiştir. Derginin yazar kadrosuna bugün tanınan ve tanınmayan pek çok kişi görülmektedir. İlk sayıda derginin amaç ve ideali belirlenirken, burasının "inkılâp ve insanlık idealini kalplerinde duyan mütefekkir muharrirler için bir kürsü olacağı" vurgulanmış ve aynı zamanda "Türk dimağını müspet ilmin mantığını kavrayacak hale getirmek, bilim mantığını yaymak ve propagandasını yapmak" (Bu Mecmua Niçin Çıkıyor?, 1) amaçları belirlenmiştir. Hâmit Bey, Halkevlerinin toplumu, gençleri ve aileleri eğitmek, bilgilendirmek konusundaki gayretlerini anlatırken, "millî ve asrî bir harsın inşası için" (Hamit Bey'in Nutku, 1933: 40) derginin çıkarıldığını duyurmuştur.

YTM siyasetten edebiyata, felsefeden sosyolojiye, eğlenceden spora, tiyatro metinlerinden folklorik kaynaklara, eğitim, gençlik ve aile sorunlarından yabancı dillerden hayli teorik sayılabilecek metinlere, konferans ve toplantı tanıtımlarına varıncaya kadar insan ve topluma ilişkin hemen her konuda popülerliğin biraz üzerinde yayın yapmıştır. Bu çeşitliliğin nedeni olarak, memleketin henüz farklı alanlarda dergi çıkarmaya imkânının olmadığı gösterilmiştir. Derginin ilk yıllarında Cumhuriyet ve devrimleriyle ilgili yazıları çoğunluktadır. İlk çıktığı sıralarda dil ve tarih inkılapları yapılmakta olduğundan bu konularda ilginç tezler ve haberler de yer almıştır.

Dergi "dilimizin özleştirilmesi yolunda yapılan büyük hamlenin de bundan evvelki inkılap işleri gibi başarıyla yürümesini candan diliyoruz" diyerek dil inkılabını sürekli desteklemiştir (Dil Kurultayı Açıldı, 47). Yayımlanan edebî metinlerde eğitici ve bilgi verici Tanzimat nesrinin dar da olsa etkisi görülürken, sade bir dille yeni toplumun heyecanına tercüman olacak kahramanlık, bağımsızlık, vatan, millet, cesaret, özgüven vb. unsurlar ön planda tutulmuştur.

Eminönü Halkevi 1933'e kadar iki dergi çıkarıyordu. Bu tarihte tamamıyla folklor dergisi niteliğindeki *Halk Bilgisi Haberleri YTM*'ye dâhil edildi. Bundan sonra halk oyunları, düğünler, türküler, âdet ve gelenekler gibi konularda derleme yazıların yer aldığı görülür. Derginin en çok üzerinde durduğu konulardan biri, bir Halkevi yayını olması nedeniyle, eğitim ıslahatı köy ve köycülüktür. Dergi yazarları zaman zaman köyleri ziyaret ederek gözlemlerini aktarmışlar ve ideal toplumsal standartları tartışmışlardır. Böylece daha sonra Köy Enstitülerde gerçekleştirilecek olan eğitimlerin pro-

vaları Halkevi şubelerinde denenmiştir. Celâli köy ziyaretini aktaran eğitimci Şükûfe Nihal, köylü çocukların eğitim aldıktan sonra tekrar köye dönerek, köyün ve köylülerin kalkınmasında öncü rol oynayabileceklerini" (Nihal, 1932: 200-206) belirtmesi tam anlamıyla Köy Enstitülerinin felsefi alt yapısıdır. Bu sayede devrimin köylere kadar yaygınlaşması söz konusu olabilecektir (Taylan, 1937: 40).

Cumhuriyet Halk Partisini "Türk millet ve devletinin siyasî mukadderatına hâkim yegâne teşkilat" (Abadan, 1941: 466) ve altı oku da "amentü" olarak kabul eden dergi yönetimi, CHP'nin diğer devletlerdeki gibi belirli bir sınıfın partisi olmadığını, bütün halkın millî idaresini temsil ettiğini, Türk halkının müşterek hayır ve idealine çalıştığını savunmuştur. Abadan'a göre, Halk Fırkası "yurttaşları bir arada tutacak, Türk devlet ahlâkının yaratıcısıdır", amacı dil, kültür ve ülkü birliği esaslarına dayanarak, siyasî, ekonomik, toplumsal alanlarda ortak Türk idealini gerçekleştirmektir. Bu dönemde Millet, Devlet ve Parti kavramlarının iç içe geçtiği görülür. Bu gerçeklikten hareketle *YTM* Cumhuriyet Halk Partisi'nin görüşlerini savunmakta, onunla iç içe olmakta hiçbir sakınca görmez. Derginin kapağında çoğu kere CHP ambleminin yer alması bu anlamda bir sorun teşkil etmez.

Eğitim ve İdeal Yeni Nesil, Yeni Vatandaş

Dergide milli gün ve bayramların yıl dönümlerine coşkulu şekilde değinilerek, ulusun semboller dünyası pekiştirilirken, yeni neslin "Cumhuriyete bağlı, devlet otoritesine hürmetkâr, taassuptan uzak, devrimi benimsemiş, milliyetçi vasıflarla mücehhez" (Levend, 1940:107) olması istenmiştir. Dergide Türk inkılabının özgünlüğüne vurgu yapılası 1930 sonrası Türk aydınlarının "biz bize benzeriz" kabulünün izdüşümüdür. Yer yer, Türk inkılabının farklılığı yanında üstünlüğüne de değinilir: "Türk inkılabı, Fransız ihtilaline de, faşizm inkılabına da, Rus revolüsyonuna da her veçhile üstündür. Türk inkılabı asırlarca kökleşmiş bir medeniyetten, yenisine birden geçiş inkılabıdır (Cumhuriyet'in on yılına bir bakış, 1934, 1235). Buna ilave olarak Türk toplumunun sınıfsız bir kitle halinde kaynaşmasına engel olabilecek ırk, din, ideoloji unsurları milliyetçilik anlayışı içinde yer almaz. Yeni Türk milliyetçiliğine göre, toplumu farklılaştıran unsurlardan kurtularak etnik ve din kimliklerinin üzerinde "eşitlik temelinde" (Mehmet Saffet, 1933a: 736) tek bir "milli kimlik" yaratmak amaçlanmaktadır. Avrupa'ya has ideolojilerin bu ülkede yeri yoktur ve bunlar ancak millî birliği tehdit edici gayretlerdir (Mehmet Saffet, 1933b: 471). Hatta milliyetperver görünen bazılarının batılı ideolojileri savunması şaşkınlıkla karşılanır ve *Mecmua*da, 1933'te çıkmaya başlayan *Kadro*[*] dergisi sert biçimde eleştirilir.

YTM'de Agâh Sırrı Levend, İsmayıl Hakkı ve Cemil Sena'nın kaleminden halkın ve özelde gençliğin eğitimine dair seri halde yazıların çıktığı görülür. Bu yazılarda

* *Kadro*, 1932-1935 arasında Kemalizm"in ideolojisini oluşturmak için, Yakup Kadri, Şevket Süreyya, Vedat Nedim, Burhan Asaf, İsmail Husrev tarafından 36 sayı çıkarılmıştır. Derginin önde gelen yazarlarına göre Kemalizm kapitalizm ile sosyalizm arasında üçüncü bir yol olarak görülür (Mango, 2000: 548).

sıklıkla eski terbiye yöntemleri ve nitelikleriyle yeni durum karşılaştırılır ve elbette yeninin tercih nedenleri ikna edici tarzda sunulur. Bu konuda Osmanlı modernleşmesinin kazanımları da çoğu zaman görmezden gelinir. Örneğin, Osmanlı döneminde kadın eğitiminde ciddi hiçbir gelişmenin olmadığı belirtilir (Cumhuriyet'in On Yılına Bir Bakış, 1934: 1237). Bunun yanında Cumhuriyet'in getirdiklerine de sıkı sıkıya bağlılık vardır. Tevhid-i Tedrisat kesin bir şekilde ve her şubesiyle sahiplenilir. Yeni eğitim sistem ve felsefesinin, kökünü yalnız ilimden, hakikatten alan tek, millî, lâik, ilmî ve halkçı bir terbiye sistemi olduğu vurgulanır. "Gelecek nesli tek yoldan, tek kafile halinde tek millî bir ülküye götürecek" olan eğitim yolunun, "Türk terbiyecisinin, Türk mualliminin Türk çocuğuna ilk sözü 'kendini bil' şeklindeki büyük değişikliğin tezahürü *tek mektep, tek terbiye…*" (Cumhuriyet'in On Yılına Bir Bakış, 1934: 1237-8) tasviri aslında tek-tipçi bir alt yapının da temellerini savunur. Elbette bu görüşler dönemin şartlarında ele alındığında anlaşılabilir nitelik kazanır.

Eğitim, siyaset, ideoloji ve inkılaplar arasında sıkı bir bağ kurulması dergi yazarlarının eğitim konusunda geniş kurgu dünyasını gösterir. Aynı zamanda siyasîlerin, "toplumun bilim ve fen sanatlarını isteyen, milliyetçi ve ilericiliği seven bir toplum" (İsmet Paşa'nın Nutku, 1933: III) şeklindeki ifadeleri de bir özgüvene işaret eder.

Dergi eğitim meselesinde tarihsel ve sosyolojik sayılabilecek teorik altyapıya önem vermiştir. İlk çağ toplumlarında eğitimle ilgili pek çok yazının dergide yer alması eğitim tarihi adına bir kazançtır (Malche, 1936a). Burada Antik Yunan eğitiminden (Aristo, Eflatun, Quintelien), Rönesans ve Reform dönemi (Malche 1936b), eğitimlerine kadar geniş bir anlatı vardır (Malche, 1936c) ve bu eğitim sistemlerinden günümüz insanları için alınacak derslere işaret edilir. Modern eğitimin doğuş süreci anlatıldıktan sonra, Amerika ve İngiltere eğitim sistemlerinin liberal felsefeleri ve çocuğa güven verme yöntemleri övgüyle tanıtılır (Orhan Recep, 1933:1175). İngiliz eğitiminin gelenek ve modernliği iç içe geçirerek, klasik bir tarz oluşturmasına da önem atfedilir. 1933 Mayıs'ında üniversitenin tarihiyle ilgili uzun bir yazıya yer verilmesi, Paris Üniversitesi'nin teşkilat, personel ve ilim yapısı yanında Fransız Eğitim Bakanı Jules Ferry zamanındaki reformlara dikkat çekilmesi (Yusuf Şerif, 1933: 647-659), birkaç ay sonra yapılacak radikal üniversite reformu için bir alt yapı niteliğindedir.

Eğitimin tarihi ve sosyolojik temellerine ilişkin yayımlanan yazılardan sonra sıra eğitimin önem ve fonksiyonuna gelir. Burada siyasal, sosyal ve kültürel hayatın yükselmesi için en önemli unsur olarak yaygın kamu eğitimi gösterilir. Öyle ki, "ışığa sapan, zafere giden yol"a ancak malî zenginlik, yerli malı kullanma, tasarruf ve elbette eğitimle (Meliha Avni, 1932: 247, 248) gidilebileceği söylenir. Yazar "asil Türk kadınına" seslenerek, çocuğun ilk terbiye temelini atan sensin!" dolayısıyla da bütün bu alışkanlıkları, becerileri, eğitimi sen vermelisin diyerek anne ve aile işbirliğiyle bu hedefe ulaşılabileceğinin haberini verir.

Cemil Sena, çağdaş eğitimin amacını, "gittikçe şekil ve şartları değişen bir cemiyetin dinamik insanını yaratmak" (Ongun, 1934: 1429) şeklinde belirlerken, yeni nes-

le ve topluma vurgu yapar. Çağdaş eğitimde bireye, kişisel ilgilere ve dış tesirlerden kurtulmanın önemi yanında, bağımsız eğiticiliğe değinirken kendi kendini eğitmenin ve idare etmenin değeri anlatılır. Dönemin önde gelen eğitimcilerinden Baltacıoğlu, "pedagojinin ayağı her ne kadar uygulamada ise de, başı teoride olması gerekir" (İsmail Hakkı, 1933: 635) diyerek, çağdaş eğitimde teori ve pratik iç içeliğine vurgu yapar. Bunun yanında öğretmenin de daima kendini yenilemesi zorunluluğu hatırlatılır. Meslekte başarılı olmanın yolu, değişimi takip edebilme becerisindedir. Öğretmen çocukları tam da bu felsefede yetiştirmelidir. Dergide eğitimin kadim sorunlarından biri olan yaygınlaşma ve nitelik paradoksuna daha sağlıklı bir noktadan bakıldığı görülür. Nusret Kemal, "eğitimi yaygınlaştırmanın yanında önemli olanın öğretmen niteliği olduğunu vurgular (Nusret Kemal, 1932: 79).

Yine aynı yazara göre demokratik bir sosyal ve siyasal hayatın imkânı, halk eğitiminden özellikle de köylülerle sağlıklı iletişim kurmaktan geçmektedir (Nusret Kemal, 1932: 59). Kemal sistemi de eleştirerek, eski dönemlerin halk eğitimi mekânlarının yok edilip, yerine yenilerinin konulamadığını hatırlatır ve köylülerin eğitimini merkezî noktaya yerleştirir. Dünyanın ve Türkiye'nin kıvrandığı siyasî buhranın temel sebebinin halk eğitimindeki eksiklik olduğunu ifade edilirken, eğitim program ve uygulamasının şehir ve köy şartlarına göre kategorize edilmesi doğru bulunur (Nusret Kemal, 1932: 61-69). Özellikle köylüler için halk rehberlerinin yetiştirilmesi ve bunlara özel okulların açılması yeni bir öneridir. Bu önerinin ileride gerçekleşecek Köy Enstitüleri projesinin alt yapısı olduğu söylenebilir.

Edebiyat tarihçisi kimliğiyle bilinen Agâh Sırrı Levend'in dergideki yazılarının neredeyse tamamının eğitim ve gençlikle ilgili olması önemli bir bulgudur. Üstelik Levend bir dizi halinde önce temel eğitim konusunu, sonra ilk ve orta öğretim, ardından lise ve yüksek tahsili kısa ama hayli özet halde ele alarak tartışmış ve klasik denecek tarzda eğitim yazıları bırakmıştır. Ona göre toplumun geneli okulun, eğitimin kıymetinden habersizdir (Levend, 1936c:159-160). Dolayısıyla eğitimdeki başarısızlığın temel sorumlusu okul ve öğretmenler değil söz konusu toplumsal zihniyettir. Zira çocuğun karakteri yedi yaşına kadar aile ve çevresinde teşekkül eder. Bu aşamadan sonra okulun/öğretmenin yapabileceği şeyler sınırlıdır. Levend, eğitim konusunda aile ve çevrenin asıl sorunlu mekân olduğuna hemen her yazısında vurgular. Ancak millî birlik ruhu kazandıracak bir topluluğu da ancak öğretmenlerin yaratabileceğinin altını çizer.

Orta tahsili iki kısma ayıran Levend'e göre ortaokulun amacı "gence dilini, tarihini ve yurdunu öğretmek bir vatandaşa lazım olduğu kadar vatanî ve medenî bilgiler öğretmektir. Bunun yanında, etrafında gördüğü hadiseler hakkında ilgi uyandırmak, olayların birbiriyle olan ilişkilerini anlatmak, doğru düşünmeye ve güzel duymaya alıştırmaktır" (Levend, 1936d: 219). Yazar liselerin amacını ise öğrencilerde "hayat ve kâinat hakkındaki telakkiyi olgunlaştırmak, hadiseler ve onlarla meşgul olan ilimler arasındaki bağı yakından tanıtmak, kanun ve nazariyelerini öğretmek ve bu suret-

le umumi kültürle, genci üniversite tahsiline hazırlamaktır" (Levend, 1936d: 219-20) şeklinde açıklar. Her ne kadar hayli ideal bir amaç belirlese de Levend orta öğretimi hayli zayıf ve problemli görür. Ona göre orta öğretim gençleri "şüpheci, kararsız ve müstereddit yapmakta, olaylar ve onlarla meşgul olan bilim arasındaki bağı tanıtamamakta, teorik bilgilerle fikir ve beden yönüyle öğrencileri yormakta, ilgi çekememekte, bazı dersleri sevdirip bazı derslerden nefret ettirmektedir. Sonuçta öğrenci, teorisini öğrendiği bilginin pratikte ne işe yaradığını bilmemektedir, kendisinden bir konunun açıklanması istendiğinde özgün bir yorum yapamamaktadır, kendi başına bilgiyi kullanamamaktadır. Bütün bu zaafların nedeni eğitim sistemindeki program, öğretmen, okul yapısı, sınav ve orta öğretim zihniyetidir (Levend, 1936d: 220). Bu çıkmazdan kurtulmanın çaresini de öğretmeni okula tam bağlamak ve okulu bir kültür ailesi haline getirmekte bulur.

Levend yükseköğretimi ise, entelektüel vasfın kazanılacağı yer olarak görür (Levend, 1936e: 275-6). Üniversiteyi sadece ilimle uğraşan bir müessese olarak tanımlarken, ilk ve orta öğretime getirdiği eleştiriyi bu kuruma getirmez. Son olarak Levend, meslek eğitimine ve okullarına da değinerek (Levend, 1936f: 337-8), lise mezunu gençlerin meslek seçiminde alacakları tavır üzerinde durur. Gençlere "ille de yüksek tahsil yapacağız diye kendinizi zorlamayın, liseden sonra kabiliyetinize göre bir meslek seçerek hayata başlayın tavsiyesini verir." Bu süreçte gençler için çok zararlı olan, "tavsiye ve iltimas" da devreye girecektir. Levend buna asla meyledilmemesini ister (Levend,1936g: 400) Ona göre meslek seçiminde atılacak ilk adım, mesleğin karakter ve kabiliyete uygunluğunu tespittir. Böyle olmadığı takdirde bir meslek ne kadar kazançlı olursa olsun sahibi için büyük bir hüsrandır. Bu hüsranın yaşanmaması için, lise son sınıfta meslekî deneme ortamlarının oluşturulmasını önerir. Ona göre liselerin asıl işlerinden biri bu olmasına karşı, bu görev yapılmamaktadır.

Yeni Toplumda Kadın, Aile, Çocuk ve Gençlik

YTM'nin üzerinde durduğu önemli konulardan biri de kadın aile, çocuk ve bunların eğitimidir. Cumhuriyet'in ilk kadın ve moda dergisi olan *Süs* dergisi yazarlarından Şükûfe Nihal, Meliha Avni, Halide Nusret, Süheylâ Muhterem sıklıkla bu dergide de görülür. Kadın ve aile konulu yazılarda genelde geçmişle karşılaştırmalar yapılır. Bu mukayese sadece Osmanlı dönemiyle değil, eski Türkler (Dağlıoğlu, 1938: 1218) eski Anadolu medeniyetleri ve Avrupa ile de yapılır. Bu tür yazılarda hiçbir kaynağa referans verilmemesi bir inşa sürecinin gerçeklikleriyle açıklanabilir. Derginin ilk senelerinde Türk Tarih Tezi'nin etkisiyle Hitit, Sümer, Asur, Eti gibi medeniyetlerin Türk olduğuna dair yaygın iddianın da desteğiyle, bu medeniyetlerdeki kadın erkek eşitliği, tek eşlilik, kadının devlet yönetimdeki yeri gibi durumlar örnek olarak gösterilmiştir (Erdem, 1934: 1789). Erdem, "bir toplumun ilerlemiş olması ancak kadınlara vermiş olduğu haklar ve kadınların durumuyla ölçülebilir" dedikten sonra Cumhuriyet'in kadını çok elim bir hayattan kurtardığını iftiharla anlatır. Bununla birlikte, Atatürk'ün

kadınlar için yaptıklarına her fırsatta değinilirken, söz konusu yeniliklerin "başka toplumlarda örneğinin olmadığı" (Oruz, 1940: 10-11) da belirtilir.

Kadın-erkek eşitliğinin ve kadın özgürlüğünün referansının eski çağlardan derlenmesi de ilginçtir. Bir yazar, "ilk zamanların sanat eserlerinde, erkek allahlar kadar dişi Allahların (aynen) da mevcut olduğu görülür" (Cemil Sena, 1935:1935vd) diyerek geçmişin daha iyi olduğunu vurgular. Bu tür anlatılarda destanlar ve diğer edebî metinler de kullanılır. Yakın çağlara gelindiğinde ise, özellikle İslam dünyasında ve bununla birlikte batı dünyasında kadının değersizleştiğini anlatılır. Öyle ki Comte, Nietzsche, Shopenhauer, Voltaire, Moliere, Lamennais gibilerin kadını hor ve çok küçük gördükleri hatırlatılır. Ancak Shakespeare ve Hugo gibilerin kadına verdikleri değer ayrı tutulur. Cemil Sena, kadınların ilim, fen, iktisat, siyaset, eğitim ve sanata yaptığı katkıları uzunca anlatır. Aslında bütün bu anlatılanlar, 1935 sonrasında kadınlara verilmiş olan siyasî hakların, zaten tarihsel olarak çoktan hak edildiğini ispat içindir.

Sağlıklı, mutlu bir toplum için kadın ve eğitime her fırsatta değinen dergi yazarları, "kadını çok değerlenmiş bir ulusun, diğerlerinden daha medenî" (Meliha Avni, 1934:1944) olduğuna dikkat çekerler. Aynı zamanda kadın bir yurttaşın devlet ve toplum için önemli bir kuvvet merkezi olduğunun altı çizilir. Bu süreçte çoklukla tartışılan konulardan biri kadın erkek eşitliğidir. Bu noktada da farklı görüşler öne sürülür. Bunlardan birinde Meliha Avni, "böyle bir tartışmanın anlamsız olduğunu" belirttikten sonra "üstünlüğün kişilerin birikimleri, faziletleri ve ürettikleriyle ölçülebileceğini, cinsiyetin bir üstünlük ölçüsü olamayacağını" belirtir. Bununla birlikte Osmanlı döneminde kadının eve kapandığı, Cumhuriyet döneminde kadının kurtulduğu renkli bir üslupla anlatılır. "Türk kadını süs kadını değil, iş kadını olacak, lala olmaktan çıkarak hakiki ana olacaktır" (Meliha Avni, 1935: 1828-29) şeklindeki yeni hedefin ise, kadına artık hem çalışan kadın/ekonomik, hem de geleneksel/anne rollerinin yeniden biçildiğini göstermektedir. Söz konusu geleneksel rol, "gelişkin bir toplum ve aile için evlenmenin medenî bir zorunluluk olduğu" (Öztürk, 1936: 179) hatırlatılırken de gösterilir.

Beden eğitimi ve sporun hayli önemsendiği 1930'lu yıllarda sağlıklı kadın/anne ve sağlıklı çocuk vurgusu *YTM*'de de sıklıkla yapılır. Ancak, kadınların erkekleşmeden, kendilerine özgü spor yapmaları istenir. "Eğer gösterişe, alayişe, alkışa kapılırsa, etlerimiz fazla sertleşir, erkekleşmeye başlarız. Bununla da kalmaz ahlâk bakımından da bozuluruz (Tarcan, 1935: 2180)" uyarısını yapan bir kadın yazardır. Ona göre kadınların koşucu, pehlivan ve futbolcu olmasına gerek yoktur, belki yüzme, dağcılık, tenis, golf, kürek çekme, izcilik gibi hafif atletik sporları yapabilir.

Dergide çocuk meselesine de hatırı sayılır bir yer ayrılmış hatta bolca folklorik kaynak da derlenmiştir (Bayrı, 1935). Levend, çocuk meselesine ve terbiyesine değinirken, ailenin ve annenin okuldan önce geldiğini, ancak bu çevrenin bozukluğundan eğitim hayatının da başarısız olduğunu defalarca tekrarlar (Levend, 1936a; 1936b: 1936h;).

Özellikle çocuğun "eğitim hakkına" işaret edilmesi, "çocuk işçiler" meselesine dikkat çekilmesi, zamanına göre hayli ileri düzey konulardır. 1935'te "okul çağındaki çocukların sokaktan men edilmesi, çalışmaya mecbur olan çocuklar için iş yerlerinde okuma odalarının açılması ve 14 yaşından küçüklerin çalışmasının yasaklanmasına ilişkin bir kanun tasarısı hazırlanır. Dergide bu tasarı tartışılırken, (Yaşaroğlu, 1935: 1931) iş yerlerinde okuma odalarının hayal olduğu belirtilir ve çalışma yaşının da 12'ye düşürülmesi istenir. Çocukları her türlü kötü çevre koşullarından korumak için "polis ve dedektif konulu çocuk kitaplarının yasaklanması istenirken", 12 yaşındaki çocukların çalışmasını talep etmek de dönemin çocuk korumacılığının tezatlarını göstermesi bakımından ilginçtir.

YTM'de kadın, anne ve çocuktan sonra gençlik en önemli konu başlıklarından biridir. Başlangıçta gençlik sorunları üzerine yazılar yayımlanırken, 1938'den sonra bizatihi gençlerin entelektüel deneyimleri dergide paylaşılmaya başlanmıştır. Ancak 1938 sonrasında gençliğin önderi olarak Atatürk'ten ziyade İnönü'nün ön plana çıkarıldığı da görülür. Örneğin derginin 1940 Ekim sayısındaki kapak resminde İnönü Atatürk'e göre belirgin bir şekilde ön planda yer almıştır. Aynı dergide, Türk gençliğinin "Cumhuriyet'e sarsılmaz imanıyla, değişmez milli Şef İNÖNÜ'nün (aynen) etrafında dağılmaz ve aşındırılamaz granit kaya gibi toplandıklarından, birlik olduklarından (…) vazifelerini eksiksiz ve tam manasıyla yaptıklarından ve daima yapacaklarından" (Ogüd, 1940: 412) bahsedilmektedir.

Agâh Sırrı, Atatürk'ün Cumhuriyet'i gençliğe emanet etmesinin anlam ve önemine değinirken onların eğitim ve kültürü için "Halkevlerinden daha asil bir muhitin bulunamayacağını" (Levend, 1936a;51) söyler. Ona göre genç kuşaktaki bozukluğun pek çok nedeni vardır ancak en önemlisi Cumhuriyet öncesi idaredir. Gençlerle ilgili yazılarda, kahramanlık, dürüstlük, cesaret vb. değerlere sıkça atıf yapılır ve ulusçu, Cumhuriyetçi bir gençlik model olarak sunulur (Zorlutuna, 1935; Adal 1936). Yeni gençliğin pratik davranışlı olması için Anglosaksonlar örnek gösterilirken, sportiflik sürekli yüceltilir (Selim Sırrı,1934). Türk gencinin "her memleketin gençliğinden zeki, kabiliyetli, nizam ve intizam altında çalışmaya daha müstait (…), yüksek bir idare ve direktif altında iyi hareketleri kolayca kabul edip benimseyecek kadar hassas" (Levend 1937: 716) olduğu niteliklerine değinilmesi ise onu yüceltmenin yanında, otoriteye mutlak boyun eğmesi beklenen bir gençlik beklentisinin ürünüdür.

Değerlendirme ve Sonuç

Sanayi toplumu aşamasından sonra hayatın bütün alanlarındaki değişen değer ve davranış dünyası kısa süre sonra Osmanlı ve ardından Cumhuriyet döneminde Türkiye'de derinden hissedilmeye başlandı. Devlet ve toplum arasındaki iletişim dünyası ve mekanizmaları yeniden belirlendi. Cumhuriyet'in ilanı sonrasında bu amaçla ortaya çıkan eğitim ve kültür kurumlarının başında Halkevleri gelmektedir. Halkevleri, uzun süre geniş örgütlenme ve etki kapasitesine sahip eğitim ve kültür ortamları oldu.

Söz konusu etki araçları arasında en önemlisi, eğitim uygulamaları, yayımlanan dergiler ve kitaplardır. Bu yazıda erken Cumhuriyet döneminde on yıl süreyle yayımlanan Eminönü Halkevi dergi *YTM*'nin eğitim, kültür ve toplumsal sorunlara büyük önem verdiği ve bunu yaparken de kendine özgü yöntemler denediği görülmüştür.

Dergi her şeyden önce rejimin, sadık ve gayretli bir çevreye nüfuz aracı olduğunun farkındadır. *YTM* ve benzeri dergiler için getirilen "tek-tipçi ve rejim savunuculuğu yapma" eleştirilerine karşın, dergide özellikle felsefî anlamda farklı seslere, ısrarla ve yüksek perdeden yer verildiği de görülür. Örneğin, 1930'ların dünyasında Pozitivizm, Comte ve Durkheim Türkiye'de çok popüler ve bir anlamda resmî kabul görmüş olsalar da *YTM*'de Bergson gibi sezgici filozoflara yer verilmesi, hatta *Ahlâk ve Dinin İki Kaynağı* başlıklı kitabın tercüme edilerek okuyuculara dağıtılması bu duruma verilebilecek örneklerdendir.

Bu makalede ön plana çıkarılan temel konu, derginin eğitim, kadın ve gençlik sorunlarına ne kadar ve nasıl yer verdiğidir. Bu noktada, *YTM*'nin birkaç müstakil araştırmaya konu olabilecek kadar miras bıraktığı söylenebilir. Özellikle köylülerin eğitimi ve Köy Enstitülerinin felsefî alt yapısı olarak görülebilecek yayınlara yer verilmesi derginin orijinal yönlerinden biridir. Dergi en baştan itibaren eğitimi bir millî mesele olarak görmüştür. Bu konudaki yazı türlerine bakıldığında da teorik alt yapıya önem verildiği görülür. Tarihin en eski çağlarından bugüne eğitimin tarihi ve toplumsal temellerine ilişkin yazılar yayımlanmış ve çağdaş karşılaştırmalar yapılmıştır. Gerek antik Anadolu medeniyetleri, gerekse Ortaçağ Avrupası ve Osmanlı'ya yer yer değinilerek, aslında yeni olanın farkına vurgu yapılmıştır.

Bir edebiyat tarihçisi olmasına karşın Agâh Sırrı Levend'in genel yayın yönetmeni olarak yazdığı bütün yazıların eğitim ve gençlik sorunlarıyla ilgili olması derginin amaçlarını ve hedef kitlesini göstermesi bakımından önemlidir. Bu yazılarda okul öncesi dönemden, yükseköğretime, meslek seçimine, kayırma ve torpile, gençlik sorunlarının nedenlerine ve çözüm önerilerine varıncaya kadar detaylar vardır. Levend'in eğitim, kadın, çocuk ve gençlik sorunlarındaki tespitlerinin neredeyse tamamı güncelliğini ve geçerliliğini korumaktadır. Bu da eğitim meselesinde ne kadar kadim(geçmişe giden) ve derin bir sorun yumağı içinde olduğumuzu göstermesi bakımından önemlidir. Bu yönüyle dergide yer alan yazılar ve tartışmalar günümüz eğitim sorunlarının hem kaynağını, hem de çözüm arayışlarını belirlemede stratejik referansa sahiptir.

Derginin temel eğitim paradigmasının milliyetçi, laik, halkçı, eşitlikçi, pozitivist ve bazen bireyselci, liberal, bazen de hayli otoriter ve buyurgan olduğu görülebilir. Aslında yeknesak bir eğitim ve toplum görüşünden de bahsedilemez. Zira dergide bir taraftan Amerikan ve İngiliz liberal eğitimi savunulurken, çocuklara ve gençlere olabildiğince özgürlük vaat edilir, "demokrasiyi özümseyen vatandaşlar olmaları" (Nusret Kemal, 1932: 66) salık verilir. Diğer taraftan da anne babaları başta olmak üzere, eğitim ve devlet büyüklerine sıkı sıkıya itaat istenmekte, otoriteye karşı daima boyun eğmeleri talep edilmektedir.

Özellikle 1935 sonrasında kadınlara verilen siyasal hakların ardından, dergide kadın sorunları, annelik, çocuk eğitimi gibi konularda çoğunluğu kadın yazarların kaleminden çıkmış bolca yazı yer alır. Bu yazılarda eski toplum ve medeniyetlerde kadının konumu bugün ile karşılaştırılır ve Atatürk reformlarının kıymeti her fırsatta hatırlatılır. Bütün bu yazılarda geleneksel ve maskülen bir bakış açısının olduğu da iddia edilebilir. Özellikle folklorik açıdan çocukla ilgili yurdun farklı yörelerinden -çocuk oyunları, çocuk adları, doğum- gibi derlemelerin yapılması kültürel mirasın zenginliklerindendir.

Çok belirgin olmasa da, Atatürk'ün ardından derginin yayın politikasında kısmî değişiklikler görülür. İsmet İnönü'nün gençliğin en büyük lideri olarak sunulması bunlardan biridir. 1940'lara gelindiğinde bir taraftan Türk inkılabının özgünlüğü ve biricikliği her fırsatta övgü ile anlatılırken, bir taraftan da yeni gençliğe sonsuz bir özgüven duyulmaktadır. Dergiye göre artık, "Türkiye'nin istikbali üzerine teşhis koymak isteyen yabancılar, tahsil çağında bulunan gençlerimizin ahlâk ve karakterlerindeki sağlamlıktan ders alacaklardır" (Üniversite Cumhuriyet'in Eseridir, 1940: 408).

Son olarak, *Yeni Türk Mecmuası* inşa etmeye çalıştığı yeni toplum ve yetiştirmeyi umduğu yeni gençlik için oldukça anlamlı sayılabilecek zengin ve renkli bir miras bırakmıştır. Bu mirasın farklı metot ve kavramlar altında yeniden değerlendirilmesi eğitim ve kültür dünyası açısından önemli bir kazanç olacaktır.

Kaynakça

"Bu Mecmua Niçin Çıkıyor?" (Teşrinievvel, 1932). *YTM*, S.1: ss.1-4.

"Cumhuriyet'in On Yılına Bir Bakış" (Kanun-ı evvel 1933,- Kanun-ı Sani 1934). *YTM*, S.16-17, ss.1233-1238.

"Dil Kurultayı Açıldı" (Teşrinievvel, 1932). *YTM*, S.1, ss.47-48.

"Halkevi Nedir?, Oraya Kimler Girer ve Nasıl Girer?", (Nisan-Mayıs 1934). *YTM*, S.21-22, ss.1504-1507.

"Hâmit Bey'in Nutku" (Mart 1933). *YTM*, S.6, ss.XX-XXII.

"İsmet Paşa Hazretlerinin Nutku", (Mart 1933). *YTM*, S.6, ss.II-VI.

"Üniversite Cumhuriyet'in Eseridir" (2.Teşrin 1940). *YTM*, S.95, ss.90-94.

Abadan, Yavuz. "Halkevleri", (Şubat 1941). *YTM*, S.98, ss.466-468.

Adal, H. Şükrü. "Ulusal Kültürün Korunması" (İkinci Kanun 1936). *YTM*, S.37, ss.2320-2323.

Anderson, Benedict (1991). *Imagined Communities: Reflections on the Origin and Spread of Nationalism*, London: Verso.

Ahmet Hamdi. "Nümune Köyü-Etimesut" (Ağustos 1935). *YTM*, S.25, ss.612-1617.

Bayrı, Mehmet Halit. "İstanbul'da Çocuk Oyunları" (Haziran 1935). *YTM*, S.34, ss.2185-2188.

Cemil Sena "Muasır Terbiyenin Gayesi", (Mart 1934). *YTM*, S.19-20, ss.1429-1435.

Dağlıoğlu, H. Turhan "Eski Tarihte Kadın", (İlk Kanun 1938). *YTM*, S.61, ss.1315-1318.

Davut, Yıldız Akpolat (1996). "İstanbul Halkevi Yayın Organı: *Yeni Türk Mecmuası* (1932-1943)", *Türkiye Günlüğü*, S.40, ss.76-92.

Erem, Ali Rıza (Kanunun-ı Evvel 1934). "Atatürk İlinin: Türk Kadınına", *YTM*, S. 28, ss.1789-1791.

İsmail Hakkı (Mayıs 1933). "Tarih ve İçtimaiyat", *YTM*, S.8, ss.635-646.

Karaömerlioğlu, M. Asım (1998). "Köy Enstitüleri Üzerine Düşünceler", *Toplum ve Bilim*, S.76, ss.56-84.

Karpat, Kemal, H (1974). "The Impact of the People's Houses on the Development of Communication in Turkey: 1931-1951", *Die Welt des Islam*, New Series, V.15, Issue,1/4, ss.69-84.

Kocaağa, Mamut (2015). *Eminönü Halk evleri ve faaliyetleri: (1935-1951)*, Yayımlanmamış YLT, İstanbul Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü.

Levend, Agâh Sırrı (Mart 1936b). "Aile", *YTM*, S.39, ss.97-99.

----. (1 Kanun 1936h). "Gençliğin Terbiyesi", *YTM*, S.48, ss.659-660.

----. (2 Kanun 1937). "Gençlik ve Disiplin", *YTM*, S.49, ss.715-716.

----. (Şubat 1936a). "Gençlik", *YTM*, S.38, ss.49-51.

----. (Ağustos 1936g). "İltimas ve Tavsiye", *YTM*, S.44, ss.399-400.

----. (Nisan 1936c). "Mektep", *YTM*, S.40, ss.159-160.

----. (Temmuz 1936f). "Meslek", *YTM*, S.43, ss.337-338.

----. (Mart 1940). "Millî Terbiyemizin Esasları", S.87,*YTM*, ss.106-108.

----. (Mayıs 1936d). "Orta Tahsil", *YTM*, S.41, ss.219-220.

----. (Haziran 1936e). "Yüksek Tahsil", *YTM*, S.42, ss.275-276.

Malche, A. (Nisan 1936b). "İlkçağ Terbiyesinin Vasıfları", (Çev.: Sabri Esat Ander), *YTM*, S.38, ss.62-69.

----. (Şubat 1936a). "Rönesans Terbiyesi", *YTM*, S.40, ss.196-201.

Mango, Andrew (2000). *Atatürk, Modern Türkiye'nin Kurucusu*, (Çev.: Füsun Doruker), İstanbul: Remzi Yayınları.

Mehmet Emin (Teşrin-i Evvel 1933). "Cumhuriyet'in Maarif Zaferi", *YTM*, S.11-14, ss.1113-115.

Mehmet Saffet (Mart, 1933a; S.9, Haziran 1933b). "Türk İnkılabının Karakteri", *YTM*, S.6, ss.471-476.

Meliha Avni (İkinci Kanun 1934). "Dün ve Bugün Kadın", *YTM*, S.31, ss.1942-1948.

----. (Birinci Teşrin 1932). "Işığa Sapan, Zafere Giden Yola Nasıl Gidilir?", *YTM*, S.3, ss.247-249.

Nusret Kemal (Teşrinievvel, 1932)."Demokrasiyi Kurtaralım, Demokrasiyi Kurtaracak Halk Terbiyesidir", *YTM*, S.1, ss.59-69.

Nusret. Zorlutuna, Halide (Temmuz 1935). "Ulusçu Gençlik", *YTM*, S.35, ss.2223-2225.

Ogüd, Adnan (2.Teşrin 1940)."Cumhuriyet ve Gençlik", *YTM*, S.95, ss.402-405.

Ongun, Cemil Sena (Mart 1935). "Kadına ve Kadınlığa Dair", *YTM*, S.31, ss.1935-1944.

Oruz, İffet Halim (1. Kanun, 1940). "Atatürk İnkılâbının Kadınlık Hamlesi Üzerindeki Görüşler", *YTM*, S.96, ss.10-11.

Öztürk, Halil Nimetullah (Nisan 1936). "Evlenme", *YTM*, S.40, ss.178-180.

Seli Sırrı "Spor ve Gençlik", (Kanunun-ı Evvel 1934): *YTM*, S.28, s.1806-1808.

Sözen, Meliha Avni (Kanunun-ı Sani 1935). "Kadın ve Vazifesi", *YTM*, S.29, ss.1826-1829.

Şukufe Nihal (Kanun-ı Evvel, 1932). "Celâliye'de İki Gün", *YTM*, S.3, ss.200-206.

Tarcan, Selma Selim Sırrı (Haziran 1935). "Kadın ve Spor", *YTM*, S.34, ss.2279-2180.

Taylan, Şevket "(Mayıs 1937). Köy Kalkındırma Kursunu Ziyaret Münasebetiyle", *Yeni Türk Mecmuası*, S.53, ss.39-41.

Uğur, Songül (2002). *Türkiye Cumhuriyeti'nin Halka Doğru Politikasında Yeni Türk Mecmuasının Yeri*, Yayımlanmamış YLT, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yakasız, Erdinç (2015). *Yeni Türk mecmuası (1932-1943)*, Yayımlanmamış YLT, Yeditepe Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü.

Yaşaroğlu, Muallim Ahmet Halit "Çocuklarımız İçin", (Mart 1935), *YTM*, S.31, ss.1931-1934.

----. "Milleti Okutmak Çareleri", (Nisan 1935), *YTM*, S.32, ss.1994-2000.

Yusuf Şerif "Üniversitenin Tarihi", (Mayıs 1933), *YTM*, S.8, ss.647-659.